

Millet Bahçelerinin Kullanıcı Memnuniyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Düzce Millet Bahçesi Örneği

Evaluation of National Gardens in terms of User Satisfaction: The Case of Düzce National Garden

 Serir UZUN¹

Özet

Kentleşmenin hızla arttığı günümüzde kentlerin gelişim ve değişiminde yönlendirici unsur olan yeşil alanlar kentsel yaşam kalitesini arttırmanın, kentin ekolojik dengesini sağlamanın yanı sıra rekreasyonel imkânlar da sunmaktadır. Bu bağlamda millet bahçeleri bugün kentlerin temel unsurları haline gelerek bir kentin kimliğini ve kültürünü temsil etmekle birlikte, insan ve doğa arasındaki ilişkinin dengelenmesinde, sosyal ilişkiler kurabilmesinde ve kentsel alanlardaki yaşam koşullarının iyileştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle millet bahçelerinde kullanıcıların tercihlerinin, beklentilerinin ve memnuniyetlerinin belirlenmesi, bu alanların sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı Düzce şehir merkezindeki üç büyük parkın bütünleştirilerek yeniden düzenlemesiyle 2021 yılında kullanıma açılan Düzce Millet Bahçesi ile ilgili olarak halkın görüşlerinin, genel memnuniyetlerinin ve ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterliliğinin belirlenmesidir. Bu amaçla Millet Bahçesi'nde 2022 yılı Nisan – Ekim ayları arasında 410 kişiyle yüz yüze görüşme yöntemiyle anket çalışması yürütülmüştür. Çalışmanın sonucunda katılımcıların millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli buldukları, ulaşılabilirlik ve sosyalleşme olanaklarından memnun oldukları ve alanı güvenli buldukları belirlenirken; konfor ve aktivite olanaklarından memnun olmadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların millet bahçesinin şimdiki halini eski halinden çok daha fazla beğenmelerine rağmen, alanda çim alanları, bitkisel ve su elemanlarını yetersiz buldukları, alanın geçiş mekanı gibi olmasını, sunduğu aktivite çeşitliliğinin ve yeşil alanların az olmasını beğenmedikleri de belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Düzce, Kamusal alan, Memnuniyet, Millet bahçesi.

Abstract

Today, when urbanisation is increasing rapidly, green areas, which are the guiding factor in the development and change of cities, offer recreational opportunities as well as increasing the quality of urban life and ensuring the ecological balance of the city. In this context, nation gardens have become the basic elements of cities today, representing the identity and culture of a city, and play an important role in balancing the relationship between human and nature, establishing social relations and improving living conditions in urban areas. For this reason, it is important to determine the preferences, expectations and satisfaction of users in national gardens in order to ensure the sustainability of these areas. The aim of this study is to determine the opinions of the public about the Düzce National Garden, which was opened for use in 2021 by integrating and rearranging three large parks in the city centre of Düzce, their general satisfaction and its adequacy in meeting their needs. For this purpose, a face-to-face interview survey was conducted with 410 people between April and October 2022 in the National Garden. As a result of the study, it was determined that the participants found the nation garden sufficient for the uses they wanted to perform, were satisfied with the accessibility and socialisation opportunities and found the area safe, while they were not satisfied with the comfort and activity opportunities. Although the participants liked the current state of the nation garden much more than the old state, it was also determined that they found the grass areas, vegetative and water elements in the area insufficient, they did not like the fact that the area was like a transit space, the variety of activities it offered and the lack of green areas.

Keywords: Düzce, Public space, Satisfaction, National garden.

Geliş Tarihi: 25.11.2024, Düzeltme Tarihi: 09.12.2024, Kabul Tarihi: 09.12.2024

Adres: Düzce Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

E-mail: seriruzun@duzce.edu.tr

1. Giriş

Kentler, birbirinden farklı özellikteki bireylerin ve toplumların bir arada yaşadıkları ve sosyal etkileşim içerisinde buldukları mekânlardır. Kentlerin oluşum sürecinde önemli rol oynayan kamusal mekânlar ise insanların sosyokültürel yaşamlarını devam ettirdikleri, birbirleriyle iletişim halinde oldukları ve farklı toplumlarla ilişki kurup toplumsal duyguları yaşayabildikleri alanlardır. Kısacası toplumların yapılanması ve fiziksel çevredeki etkileşimleri kamusal alanlarda gerçekleşmektedir (Erdönmez, 2005). Yeşil alanlar ise toplumların kamusal alanlardaki yansımalarının görünür bir biçimidir (Tanyeli, 2005).

Tarihi süreçte toplumların yönetim biçimlerine göre yeşil alan kullanımları da değişim göstermiştir. Osmanlı Döneminde, bağ, bahçe ve korular açık kamusal mekânlar olarak kentlerin eğlenceyle birlikte sosyal ve kültürel yaşam merkezlerini oluşturmuş; toplumun sosyal ve kültürel etkileşimi, değişimi ve gelişimini sağlamışlardır. Osmanlı imparatorluğunun son dönemlerinde Tanzimat ve Islahat Fermanlarından sonra yapılan yenilik ve düzenlemelerle birlikte halkın yaşam şeklinin değiştirilmesi ve sosyalleşme gibi kavramlar üzerinde durulmuştur. Bu yeni düzenlemelerle hazırlanan Vilayet Nizamnamesi içeriğinde ilk kamusal açık alan örnekleri olan ‘Millet Bahçeleri’ konusuna yer vermiştir. Millet bahçelerinin bütünlüğü simgelediğini belirtmişlerdir (Sağlık ve ark., 2019).

1864 yılında ilk kamuya açık park olarak Taksim Bahçesi, Osmanlı Devleti’nin başkenti olan İstanbul’da inşa edilmiştir. 1869 yılında Üsküdar’da Sarıkaya Millet Bahçesi, 1869 yılında Tepebaşı Parkı, 1871’de Sultanahmet Millet Bahçesi ve 1870 yılında Kısıklı’da millet bahçesi yapılmıştır. Batılılaşma ile birlikte yeşil alanlar; anlam, biçim ve fonksiyonel yönden farklılık göstermiş (Erdönmez ve Çelik, 2016), 1913 yılında Cemil Paşa ile birlikte yeni bir dönem olarak park ve bahçeler dönemi başlamıştır. Buna bağlı olarak İstanbul’un çeşitli semtlerinde park ve bahçeler yapılmaya başlanmıştır. İstanbul dışında Anadolu’da Ankara, Bursa, Konya, Adana, Sivas gibi farklı büyük kentlerde millet bahçesi yapılmıştır (Rüştü, 2001; Memlük, 2017). Bu dönemlerde yapılan millet bahçelerinin çoğunda müzik köşkleri, gazino, lokantalar, kütüphane, dans ve oyun salonları, sinema ve tiyatro gibi yapılar inşa edilmiştir. Yapılan bu millet bahçeleri Osmanlı Devleti’nin batılılaşma sürecinde mesire alanı ya da gezinti parkından çok daha fazlasını ifade ederek kişilerin ve toplumun sosyalleşmesi ve modernleşmesine katkı sağlaması hedeflenmiştir (Çelik, 2018).

Sonraki dönemlerde unutulmuş bu millet bahçesi kavramı ilk olarak 2018 tarihinde hükümet tarafından gündeme getirilmiş ve ülke genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalara başlanmıştır. Öncelikli olarak millet bahçesi ‘Planlı Alanlar İmar

Yönetmeliği'ne ek bir maddeyle 2019 yılında eklenerek mevzuatta yerini almıştır. Buna göre Millet bahçeleri; halkın rekreasyonel gereksinimlerini karşılayan, doğayla iç içe olmasını sağlayan, afet durumunda toplanma alanı olarak kullanılabilen, doğal, kültürel ve tarihi değerleri korumanın yanı sıra sosyokültürel yapıyı yansıtan, kentin ve ülkenin vizyonunu, prestijini geliştirerek önemli katkılar sağlayan yeşil alanlardır (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Millet Bahçeleri Rehberi, 2020).

Bu bağlamda millet bahçeleri ile;

- Kentlere rekreasyon aktivitelerine olanak sağlayacak estetik ve ekolojik değeri yüksek sürdürülebilir açık ve yeşil alanların kazandırılması
- Kentleşmenin neden olduğu çevre sorunlarına karşı, halkın sağlıklı ve kentsel yaşam kalitesi daha yüksek kentlerde yaşamasının sağlanması
- Yapısal ve bitkisel elemanların bir arada yer aldığı, kente ve coğrafyaya özgü değerleri göz önüne alan ve gelecekte kentlerin kültürel peyzaj kimliğini temsil edecek özgünlüğe sahip açık ve yeşil alanların kentlere kazandırılması hedeflenmiştir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Millet Bahçeleri Rehberi, 2020).

Ayrıca mevzuatta millet bahçesinde yer alabilecek fonksiyonlara da belirtilmiştir. Buna göre meydanlar, toplanma alanları, su yüzeyleri, sergi alanları, yürüyüş, koşu ve bisiklet yolları, çocuk oyun alanları, spor alanları, açık hava gösteri etkinlik alanları, atölye ve sergi yapıları, müze, kafeteryalar, millet kıraathanesi, otoparklar, tuvalet, mescit, cami, meyve-sebze bahçeleri, seracılık alanları, tematik bahçeler ve hayvan barınakları gibi kullanımlara yer verilmelidir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Millet Bahçeleri Rehberi, 2020).

Bu çalışmada Düzce şehir merkezinde bulunan üç büyük parkın (İnönü Parkı, Avni Akyol Parkı ve Anıtpark) bütünleştirilerek yeniden düzenlemesi yapılan ve 2021 yılında kullanıma açılan Düzce Millet Bahçesi ile ilgili olarak halkın görüşlerinin, genel memnuniyetlerinin ve ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın ana materyali olan Düzce Millet Bahçesi, Düzce merkez ilçesi Kültür mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır. İnönü Parkı, Avni Akyol Parkı ve Anıtpark'ın birleştirilerek yeniden tasarlanması ile meydana gelen Düzce Millet Bahçesi 2021 yılında hizmete sunulmuştur. İçerisinde çocuk oyun alanı, millet kütüphanesi, millet kıraathanesi, kafeterya, yöresel ürün satış noktaları, açık hava tiyatrosu vb. kullanımlar bulunan millet bahçesi 34.000 m² alana sahiptir. Güneyinde Düzce Valiliği bulunan millet bahçesi,

yakınında ağırlıklı olarak alışveriş ve iş merkezleri, bankalar, konut alanları, restoran ve kafelerin bulunduğu bir bölge olarak göze çarpmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Çalışma alanının konumu (Anonim 2024a,b).

Millet bahçesi Düzce kentinin meydan niteliğindeki tek alanı olup, resmi törenler başta olmak üzere festivaller, konserler, kermesler, sergiler, açık hava toplantıları, gösteriler ve ramazan ayı etkinlikleri gibi etkinliklerde sıklıkla kullanılmaktadır. Tüm bu özelliklerinden dolayı yoğun bir şekilde kullanılan millet bahçesi kent halkının sürekli bir etkileşim ve iletişim halinde olduğu mekâna dönüşmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Çalışma alanından genel görünüm.

Çalışmanın diğer bir materyalini ise Nisan – Ekim 2022 tarihleri arasında millet bahçesinde uygulanan anket verileri oluşturmaktadır. Düzce ili merkez ilçe nüfusu TÜİK (2022) verilerine göre 405.131 olarak alınmış olup, çalışmanın evrenini oluşturmaktadır (Anonim, 2022). Evreni temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde %95 güven düzeyi ve %5 hata payı dikkate alınarak 384 kişiye ulaşılması gerektiği belirlenmiştir (Yamane, 2010). Çalışma kapsamında 410 kişiyle yüz yüze görüşme yöntemi ile anket çalışması yürütülmüştür.

Çalışma kapsamında uygulanan anket formu Uzun ve ark. (2005); Sarıkaya (2007); Uzun ve Müderrisoğlu (2007); Uzun ve Pehlivan (2018); Köksaldı ve Asilsoy (2020); Karaşah ve Aşık (2021); Altıntaş ve Serdaroğlu Sağ (2023) ve Yılmaz (2023) çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Çalışmada yararlanılan anket formu 3

bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde katılımcıların bazı demografik özellikleri 9 farklı soru ile sorgulanmıştır. Anketin ikinci bölümünde 9 soru ve 21 yargı ile millet bahçesine ait kullanım bilgilerine ulaşılmıştır. Anketin üçüncü bölümünde 4 soru ve 20 yargı ile millet bahçesinden genel memnuniyetleri değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında elde edilen anketler SPSS 22.0 programında kodlanarak bir veri seti oluşturulmuştur. Bu veri seti üzerinden tanımlayıcı istatistikler yapılarak ortalamalar ve frekans dağılımları hesaplanmıştır. Yargılar arasında bir ilişki olup olmadığına da ki-kare analizi yapılarak bakılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi

Çizelge 1’de çalışmada kullanılan verilere ait güvenilirlik ve geçerlilik analizlerinin sonuçlarına yer verilmiştir. Değerlendirilen anketlerin güvenilirlik analizi Cronbach Alpha katsayısı ile geçerlilik analizi ise Örneklem Yeterlilik Ölçüsü (KMO) ve Barlett’s Küresellik testi ile ortaya konmuştur. Uygulanan analizler sonucunda çalışmada kullanılan alt ölçeklerin güvenilirlik sonuçlarının 0.642 ile 0.832 olduğu ve tüm veriler için güvenilirlik değerinin ise 0.689 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar çalışma kapsamında kullanılan ölçeğin güvenilirlik açısından bir sorun teşkil etmediğini göstermektedir. Ölçeğin geçerliliğini belirlemek için uygulanan analiz sonucuna göre ise KMO değeri 0.718; Bartlett’in Küresellik testi sonucu 2102.499; serbestlik derecesinin (df) 190 ve önem düzeyinin ise (p) 0.000 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar geçerlilik açısından kullanılan ölçeğin bir sorun teşkil etmediğini göstermektedir (Özdamar, 2002; Kalaycı, 2009).

Çizelge 1. Kullanılan anketin güvenilirlik ve geçerlilik sonuçları.

Çalışma Türü	Güvenilirlik Sonucu Cronbach Alpha Katsayısı	Geçerlilik Analizi	
		KMO Değeri	Barlett Değeri
Millet bahçesinde yetersiz bulunan faaliyetler ve olanaklar	0.642	0.718	2102.499
Millet bahçesi ile ilgili beğenilmeyen unsurlar	0.832		
Tüm ölçek sonucu	0.689		

3.2. Katılımcıların Bazı Demografik Özellikleri

Ankete katılan katılımcıların %50.5’i kadın, %49.5’i erkektir. Katılımcıların %46.3’ü 16-25 yaş aralığında olup, %60.7’si bekârdır. Katılımcıların %53.2’si lisans mezunu,

%41.2'si öğrenci ve %53.9'unun ise aylık geliri 4.253 TL altındadır. Katılımcıların %60'ı çocuk sahibi olmayıp, %81.7'si Düzce merkezde yaşamakta ve %43.2'si ise 0-5 yıl arası Düzce'de bulunmaktadır (Çizelge 2).

Çizelge 2. Katılımcıların bazı demografik özellikleri.

Katılımcıların demografik özellikleri		Sayı (N)	Oran (%)
Cinsiyet	Kadın	207	50.5
	Erkek	203	49.5
Yaş	16-25	190	46.3
	26-35	81	19.8
	36-45	69	16.8
	46-55	45	11.0
	56 ve üzeri	25	6.1
Medeni durumu	Evli	161	39.3
	Bekar	249	60.7
Öğrenim durumu	İlkokul	46	11.2
	Ortaokul	36	8.8
	Lise	85	20.7
	Lisans	220	53.7
	Lisansüstü	23	5.6
Meslek	Kamu	51	12.4
	Özel sektör	70	17.1
	Serbest meslek	41	10.0
	Emekli	27	6.6
	Ev hanımı	52	12.7
	Öğrenci	169	41.2
Aylık gelir	4.253 TL altı	221	53.9
	4.254-6.000 TL	84	20.5
	6.001-8000 TL	48	11.7
	8001-1000 TL	31	7.6
	10.001 TL üstü	26	6.3
Çocuk sayısı	Yok	246	60.0
	1	51	12.4
	2	67	16.3
	3 ve üzeri	46	11.2
İkamet yeri	Düzce merkez	335	81.7
	Düzce ilçesi	75	18.3
Düzce'de bulunma süresi	0-5 yıl	177	43.2
	6-10 yıl	67	16.3
	11-15 yıl	54	13.2
	16 yıldan fazla	112	27.3
Toplam		410	100

3.3. Millet Bahçesi Kullanım Bilgileri

Ankete katılanların %32.9'u millet bahçesine yürüyerek, %32.2'si ise toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlamaktadırlar (Çizelge 3). Katılımcıların %38.8'i millet bahçesine 16-30 dakika arası sürede ulaşmaktadırlar. Katılımcıların millet bahçesini kullanma zamanına bakıldığında %66.1'inin hafta sonu geldiği, millet bahçesine gelme sıklıklarına bakıldığında ise %39.8'inin haftada bir veya birkaç kez geldiği belirlenmiştir. Katılımcıların millet

bahçesinde geçirdikleri zamana bakıldığında %37.1'inin 30-60 dakika arası, %31.2'sinin 1-2 saat arası vakit geçirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların millet bahçesinde buldukları saatler değerlendirildiğinde %31.7'sinin akşam (17:00-20:00), % 28'inin ikindi (14:00-17:00) saatlerini tercih ettikleri görülmektedir. Katılımcıların %48'i millet bahçesine arkadaş/komşuları ile geldiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 3. Millet bahçesini kullanım bilgileri.

Millet bahçesini kullanım bilgileri		Sayı (N)	Oran (%)
Millet bahçesine gelme şekli	Yürüyerek	135	32.9
	Bisiklet/Motosiklet	25	6.1
	Özel araba	118	28.8
	Toplu taşıma araçları	132	32.2
Millet bahçesine ulaşma süresi	0-5 dak.	74	18.0
	6-15 dak.	134	32.7
	16-30 dak.	159	38.8
	31 dakikadan fazla	43	10.5
Millet bahçesini kullanma zamanı	Hafta içi	46	11.2
	Hafta sonu	271	66.1
	Her zaman	93	22.7
Millet bahçesini gelme sıklığı	İlk defa	14	3.4
	Hemen her gün	77	18.8
	Haftada bir veya birkaç kez	163	39.8
	Ayda bir veya birkaç kez	88	21.5
	Çok nadir	68	16.6
Millet bahçesinde geçirilen zaman	0-30 dakika arası	81	19.8
	30-60 dakika arası	152	37.1
	1-2 saat arası	128	31.2
	2 saatten fazla	49	12.0
Millet bahçesinde bulunma saati	Sabah (8:00-11:00)	34	8.3
	Öğlen (11:00-14:00)	92	22.4
	İkinci (14:00-17:00)	115	28.0
	Akşam (17:00-20:00)	130	31.7
	Gece (20:00-24:00)	39	9.5
Millet bahçesine kiminle geldiği	Yalnız	72	17.6
	Aile	125	30.5
	Akraba	16	3.9
	Arkadaş/Komşu	197	48.0
Toplam		410	100

Katılımcıların millet bahçesine geliş amaçlarına bakıldığında sırası ile en çok dinlenmek (1.35 ± 0.480), yürümek (1.47 ± 0.499) ve geçiş amaçlı (1.50 ± 0.500) geldikleri görülmektedir (Çizelge 4). Yılmaz (2023) Trabzon Avni Aker Millet Bahçesi'nde gerçekleştirdiği çalışmasında ziyaretçilerin millet bahçesini en çok oturmak, arkadaşlarla sohbet etmek ve konser, festival ve kutlamalara katılmak için tercih ettiklerini belirtmiştir.

Çizelge 4. Millet bahçesine geliş amaçları.

Seçenekler	Arit. Ort*	St. Sapma
Dinlenmek	1.35	0.480
Yürümek	1.47	0.499
Geçiş amaçlı	1.50	0.500
Sosyalleşmek (arkadaşlarla buluşmak)	1.65	0.475
Kafesinden yararlanmak	1.73	0.442
Spor yapmak	1.76	0.427
Kütüphanesinden yararlanmak	1.81	0.385
Çocuk oyun alanını kullanmak	1.84	0.365
Kıraathanesinden yararlanmak	1.85	0.356
Yöresel ürün satış yeri için	1.86	0.346
Sergi ve festivallere katılmak için	1.88	0.321
Kaykay alanından yararlanmak	1.91	0.283
Amfi alanından yararlanmak	1.92	0.276

1: Evet, 2: Hayır

Katılımcıların bazı demografik özellikleri ile millet bahçesine geliş amaçları arasında istatistiksel olarak bir ilişki bulunup bulunmadığına bakılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcıların cinsiyet değişkeni ile millet bahçesine geliş amaçlarından “kıraathanesinden yararlanmak” yargısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Katılımcıların genel olarak millet bahçesinin kıraathanesinden pek fazla yararlanmadıkları görülmesine rağmen, erkeklerin kadınlara göre kıraathaneden daha fazla yararlandığı belirlenmiştir.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcıların yaş gruplaması ile millet bahçesine geliş amaçlarından “dinlenmek”, “sosyalleşmek” ve “spor yapmak” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Yaşı 36-45 ile 46-55 arası olan katılımcıların millet bahçesine dinlenme amaçlı olarak en fazla geldikleri, yaşı 26-35 arası olan katılımcıların ise en az geldikleri belirlenmiştir. Yaşı 16-25 ile 26-35 arası olan katılımcıların millet bahçesini sosyalleşme amaçlı daha fazla kullandıkları, yaşı 56 ve üzeri olan katılımcıların ise millet bahçesini sosyalleşme amaçlı olarak nerdeyse hiç kullanmadıkları belirlenmiştir. Yaşı 26- 35 arası olan katılımcıların millet bahçesine diğer yaş gruplarına oranla spor amaçlı olarak daha fazla geldikleri belirlenmiştir.

Analizler sonucunda katılımcıların medeni durumları ile millet bahçesine geliş amaçlarından “geçiş amaçlı”, “çocuk oyun alanını kullanmak”, “sosyalleşmek”, “kıraathanesinden yararlanmak” ve “yöresel ürün satış yeri için” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bekar olan katılımcılar millet bahçesine daha çok geçiş amaçlı ve sosyalleşmek için gelirken, evli olan katılımcılar çocuk oyun alanını kullanmak, kıraathanesinden yararlanmak ve yöresel ürünler satın almak amacıyla gelmektedir.

Yapılan istatistiksel değerlendirmeler sonucunda katılımcıların eğitim düzeyleri ile millet bahçesine geliş amaçlarından “dinlenmek” ve “yürümek” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). İlkokul mezunu katılımcıların diğer eğitim düzeyindeki katılımcılara göre millet bahçesine dinlenmek amaçlı daha çok geldikleri, ilkokul ve lisansüstü mezunlarının ise millet bahçesine yürümek amaçlı geldikleri tespit edilmiştir.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcıların meslekleri ile millet bahçesine geliş amaçlarından “geçiş amaçlı” ve “kıraathanesinden yararlanmak” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Emekli olan katılımcıların millet bahçesini geçiş amaçlı kullanmadıkları ve kıraathanesinden yararlanma amaçlı kullandıkları belirlenmiştir.

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısı ile millet bahçesine geliş amaçlarından “çocuk oyun alanını kullanmak” ve “sosyalleşmek” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Çocuğu olmayan katılımcıların çocuk oyun alanlarını kullanmadıkları ve sosyalleşme amaçlı daha yüksek oranla kullandıkları belirlenmiştir.

Katılımcıların millet bahçesini tercih etme sebeplerinin başında diğer mekânlara (bankalar, valilik, AVM vb.) yakın olması (1.56 ± 0.496), beğendikleri için (1.57 ± 0.465) ve ulaşımını kolay buldukları için (1.60 ± 0.486) yargıları gelmektedir (Çizelge 5).

Çizelge 5. Millet bahçesini tercih etme sebepleri.

Seçenekler	Arit. Ort*.	St. Sapma
Diğer mekânlara (bankalar, valilik, AVM vb.) yakın olduğu için	1.56	0.496
Beğendiğim için	1.57	0.495
Ulaşımı kolay olduğu için	1.60	0.489
Evime yakın olduğu için	1.68	0.464
Yeni yapıldığı için	1.75	0.428
Güvenli olduğu için	1.77	0.416
Bakımlı olduğu için	1.79	0.407
Konforlu olduğu için	1.80	0.392

1: Evet, 2: Hayır

Katılımcıların yaş gruplaması ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “evime yakın olduğu için” ve “güvenli olduğu için” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Katılımcılardan 56 ve üzeri yaşa sahip olanlar millet bahçesini evlerine yakın olduğu için, 46-55 yaş arası olanlar ise güvenli olduğu için tercih etmektedirler.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcıların medeni durumu ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “evime yakın olduğu için” ve “beğendiğim için”

yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Evli olan katılımcılar millet bahçesini evlerine yakın olduğu ve beğendikleri için tercih etmektedirler.

Katılımcıların eğitim düzeyleri ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “diğer mekânlara yakın olduğu için”, “evime yakın olduğu için” ve “ulaşımı kolay olduğu için” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Katılımcılardan lisans mezunu olanlar diğer mekânlara yakın olduğu için, ilkokul ve ortaokul mezunları evlerine yakın olduğu için ve ulaşımı kolay olduğu için millet bahçesini kullanmayı tercih etmektedirler.

Katılımcıların meslekleri ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “evime yakın olduğu için” ve “ulaşımı kolay olduğu için” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Ev hanımları hem evlerine yakın olduğu için hem de ulaşımı kolay olduğu için millet bahçesini kullanmayı tercih etmektedirler.

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısı ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “evime yakın olduğu için” yargısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Çocuğu olan katılımcılar millet bahçesini evlerine yakın olduğu için tercih etmektedirler.

Katılımcıların ikamet yerleri ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “diğer mekânlara yakın olduğu için”, “evime yakın olduğu için” ve “ulaşımı kolay olduğu için” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Düzce'nin ilçelerinde yaşayan katılımcılar millet bahçesini diğer mekânlara yakın olduğu için tercih ederken, merkezde yaşayan katılımcılar ise millet bahçesini ilçelerde yaşayanlara oranla evlerine yakın olduğu ve ulaşımı kolay olduğu için tercih etmektedirler.

Katılımcıların Düzce'de yaşama süreleri ile millet bahçesini tercih etme sebeplerinden “diğer mekânlara yakın olduğu için”, “evime yakın olduğu için” “ulaşımı kolay olduğu için” ve “beğendiğim için” yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). Katılımcılardan Düzce'de 0-5 yıl arası yaşayanların millet bahçesini diğer mekânlara yakın olduğu için kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Katılımcıların Düzce'de yaşama süresi arttıkça evlerine yakın olduğu, ulaşımı kolay olduğu ve beğendikleri için millet bahçesini tercih etmelerinin oranı da artmaktadır.

3.4. Millet Bahçesinde Katılımcıların Genel Memnuniyet Durumunun Analizi

Çizelge 6'ye göre katılımcıların millet bahçesinden genel memnuniyetlerine bakıldığında; %43.7'si millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulduklarını, %61.2'si sunduğu konfor olanaklarından memnun olmadıklarını, %62'si

ulaşılabilirlik olanaklarından memnun olduklarını, %45'i sunduğu aktivite olanaklarından memnun olmadıklarını, %39'u sunduğu sosyalleşme olanaklarından memnun olduklarını, %35'i ise millet bahçesini güvenli bulduklarını belirtmişlerdir. Yılmaz (2023) Trabzon Avni Aker Millet Bahçesi'nde gerçekleştirdiği çalışmasında ziyaretçilerin millet bahçesinin sunduğu ulaşılabilirlik, sosyalleşme, aktivite çeşitliliği ve konfor olanaklarından memnun olduklarını belirtmiştir.

Çizelge 6. Millet bahçesinden genel memnuniyet durumları.

		Sayı (N)	Oran (%)
Millet bahçesini gerçekleştirmek istediğiniz kullanımlar için yeterli buluyor musunuz?	Evet	179	43.7
	Hayır	111	27.0
	Kısmen	120	29.3
Millet bahçesinin sunduğu konfor olanaklarından memnun musunuz?	Evet	159	38.8
	Hayır	251	61.2
Millet bahçesinin sunduğu ulaşılabilirlik olanaklarından memnun musunuz?	Evet	256	62
	Hayır	154	38
Millet bahçesinin sunduğu aktivite olanaklarından memnun musunuz?	Evet	169	41
	Hayır	184	45
	Kısmen	57	14
Millet bahçesinin sunduğu sosyalleşme olanaklarından memnun musunuz?	Evet	158	39
	Hayır	105	25
	Kısmen	147	36
Millet bahçesini güvenli buluyor musunuz?	Evet	145	35
	Hayır	139	34
	Kısmen	126	31
Toplam		410	100

Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile “millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları” ve “millet bahçesini güvenli bulup bulmamaları” yargıları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Kadınlar erkeklere göre millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için daha yeterli bulurken erkekler millet bahçesini daha güvenli bulmaktadırlar.

Katılımcıların yaş gruplaması ile “millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları” ve “millet bahçesinin sunduğu aktivite olanaklarından memnun olup olmamaları” yargıları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). 16-25 yaş arası katılımcılar diğer yaş gruplarındaki katılımcılara göre millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yetersiz bulmakta ve millet bahçesinin sunduğu aktivite olanaklardan memnun kalmamaktadırlar.

Katılımcıların medeni durumu ile millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Evli olan katılımcılar millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için bekâr olan katılımcılara göre daha fazla yeterli bulmaktadırlar.

Katılımcıların eğitim düzeyleri ile “millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları” ve “millet bahçesinin sunduğu konfor olanaklarından memnun olup olmamaları” yargıla arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Katılımcıların eğitim düzeyleri arttıkça millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulma düzeyleri ve millet bahçesinin sunduğu konfor olanaklarından memnurluk düzeyleri azalmaktadır.

Katılımcıların meslekleri ile millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Öğrenciler millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için diğer meslek grubundaki katılımcılara göre daha az yeterli bulmaktadırlar.

Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayıları ile millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Katılımcıların çocuk sayıları arttıkça gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için millet bahçesini yeterli bulma düzeyleri artmaktadır.

Katılımcıların ikamet yerleri ile millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Düzce merkezde yaşayan katılımcılar millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için ilçelerde yaşayan katılımcılara oranla daha yeterli bulmaktadırlar.

Katılımcıların Düzce’de yaşama süreleri ile millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulup bulmamaları arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Katılımcıların Düzce’de yaşama süresi arttıkça gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için millet bahçesini yeterli bulma düzeyleri artmaktadır. Yılmaz (2023) yaptığı çalışmasında ziyaretçilerin Trabzon’da yaşam süreleri arttıkça millet bahçesine karşı geliştirdikleri deneyimlerinin, hatıralarının ve anılarının arttığını buna bağlı olarak da alanla bir bağ oluşturduklarını belirtmiştir.

Katılımcıların millet bahçesinde yetersiz buldukları faaliyet ve olanakların başında çim alanlar (2.34 ± 1.393), bitkisel elemanlar (2.42 ± 1.350) ve su elemanları (2.46 ± 1.431) gelmektedir (Çizelge 7). Zülkadiroğlu (2022) Kahramanmaraş 15 Temmuz Millet Bahçesi’nin niteliklerini kullanıcı açısından incelediği çalışmasında kullanıcıların alanın doğallık parametresine en düşük puanları verdiği görülmektedir. Bunun nedeninin ise alanın kentsel dönüşüm ile revize edilmesinde etrafında bulunan bina, araç yolu gibi unsurlarla iç içe tutulmasının ve bu nedenle kullanıcıların kendilerini doğal bir ortamda hissedememelerinden kaynaklandığını söylemiştir. Küçükyazıcı ve ark. (2022) yaptıkları

çalışmada Bahçelievler Millet Bahçesi'nde kullanıcıların sosyal tesisin kapalı olmasını, otopark imkânının kısıtlılığını, tuvaletlerin yetersiz olmasını ve alanda mescit olmamasını parkın olumsuz özellikleri olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 7. Millet bahçesinde yetersiz bulunan faaliyetler ve olanaklar.

Seçenekler	Arit. Ort*	St. Sapma
Çim alanlar	2.34	1.393
Bitkisel elemanlar	2.42	1.350
Su elemanları	2.46	1.431
Yeme-içme alanları	2.62	1.429
Yürüyüş alanı	2.62	1.491
Otopark	2.64	1.479
Tuvalet sayısı	2.65	1.466
Uyarı ve bilgilendirme levhaları	2.81	1.495
Satış birimleri	2.85	1.450
Engelliler için ekipmanlar	2.87	1.609
Donatı elemanları (aydınlatma, çöp kutuları, oturma birimleri vb.)	3.01	1.438
Serbest oyun alanları	3.03	1.558
Çocuk oyun alanı	3.06	1.617

1: Kesinlikle katılıyorum, 2: Katılıyorum, 3: Fikrim yok 4: Katılmıyorum, 5: Kesinlikle katılmıyorum

Yapılan analizler sonucunda demografik özellikler ile millet bahçesinde yetersiz buldukları faaliyet ve olanaklar arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Katılımcıların %30.7'si millet bahçesinin şimdiki halini önceki halinden daha çok beğendiklerini, %30.5'i beğendiklerini belirtmişlerdir (Çizelge 8). Altıntaş ve Serdaroğlu Sağ (2022) Eskişehir Millet Bahçesi ile ilgili yapmış oldukları çalışmalarında, katılımcıların %84'ünün stadyum alanının millet bahçesine dönüşümünden memnun oldukları görülmüştür.

Çizelge 8. Millet bahçesini beğenme durumu.

	Sayı (N)	Oran (%)	
Millet bahçesini önceki hali ile karşılaştırdığınızda şimdiki hali ile nasıl değerlendirirsiniz?	Çok beğeniyorum	126	30.7
	Beğeniyorum	125	30.5
	Orta	103	25.1
	Beğenmiyorum	34	8.3
	Hiç beğenmiyorum	22	5.4
Toplam	410	100	

Yapılan analizlere göre katılımcıların medeni durumu ile millet bahçesinin şimdiki halini beğenip beğenmemeleri arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Evli olan katılımcılar bekar olanlara göre millet bahçesinin şimdiki halini çok daha fazla beğenmektedirler.

Yapılan analizlere göre katılımcıların ikamet yerleri ile millet bahçesinin şimdiki halini beğenip beğenmemeleri arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Düzce merkezde yaşayan katılımcılar millet bahçesinin şimdiki halini beğenmektedirler.

Katılımcıların millet bahçesinde beğenmedikleri unsurlar sorgulandığında yeşil alanların az olması (2.44 ± 1.340), aktivite çeşitliliğinin az olması (2.61 ± 1.305), geçiş mekânı gibi olması (2.61 ± 1.502) ve kent mobilyalarının kullanışsız olması (2.62 ± 1.499) gelmektedir (Çizelge 9). Zülkadiroğlu (2022) çalışmasında millet bahçesinin yoğun olarak kullanılan bulvar üzerinde olmasından dolayı kullanıcıların millet bahçesini kontrol ve konforu açısından olumsuz bulduğunu belirlemiştir. Altıntaş ve Serdaroğlu Sağ (2022) yapmış oldukları çalışmalarında millet bahçesindeki kent mobilyalarının kullanışsız olduğunu ve bu nedenle de kullanılmadığını belirtmişlerdir.

Çizelge 9. Millet bahçesi ile ilgili beğenilmeyen unsurlar.

Seçenekler	Arit. Ort*.	St. Sapma
Yeşil alanlarının az olması	2.44	1.340
Aktivite çeşitliliğinin az olması	2.61	1.305
Geçiş mekânı gibi olması	2.61	1.502
Kent mobilyalarının kullanışsız olması	2.62	1.499
Gürültülü olması	2.64	1.264
Çok kalabalık olması	2.67	1.277
Spor alanlarının olmaması	2.68	1.297
Restoran olmaması (yöresel lezzetlerin yenebileceği)	2.68	1.349

1: Kesinlikle katılıyorum, 2: Katılıyorum, 3: Fikrim yok 4: Katılmıyorum, 5: Kesinlikle katılmıyorum

Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile millet bahçesi ile ilgili beğenilmeyen unsurlardan “çok gürültülü olması” ve “çok kalabalık olması” yargısı arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Erkeklerin kadınlara göre millet bahçesindeki kalabalıktan ve gürültüden daha fazla rahatsız oldukları belirlenmiştir. Zülkadiroğlu (2022) yaptığı çalışmasında katılımcıların alanla ilgili konfor parametrelerine düşük puan verdikleri bunda da ses ve gürültüden rahatsız olduklarından kaynaklanabileceğini belirtmiştir

4. Sonuçlar

Düzce Millet Bahçesi’nde yürütülen bu çalışma ile halkın yenileme çalışması yapılan millet bahçesine dair görüşlerinin, genel memnuniyetlerinin ve ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada; kadın, 16-25 yaş aralığında, bekâr, lisans mezunu, öğrenci ve aylık geliri 4.253 TL altında, çocuk sahibi olmayan, Düzce merkezde yaşayan ve 0-5 yıl arası Düzce’de bulunan bireylerin katılımcılar arasında ağırlıklı olduğu görülmüştür. Millet bahçesinde ankete katılanların alana yürüyerek geldikleri, 16-30

dakika arası sürede ulaştıkları, çoğunluğunun hafta sonu geldiği, haftada bir veya birkaç kez geldiği, 30-60 dakika arası vakit geçirdikleri, akşam (17:00-20:00) saatlerini tercih ettikleri ve arkadaş/komşuları ile geldikleri belirlenmiştir.

Katılımcıların millet bahçesine dinlenmek, yürümek ve geçiş amaçlı geldiklerinin yanı sıra diğer mekânlara (bankalar, valilik, AVM vb.) yakın olduğu, beğendikleri ve ulaşımı kolay olduğu için tercih ettikleri belirlenmiştir. Bunda genel olarak millet bahçesinin konumu itibarı ile Düzce'nin merkezinde bulunmasının, etrafında resmi kurumlar, iş, alışveriş ve konutların olmasının yanı sıra kentin en önemli kamusal alanı niteliğinde olması da etkilidir.

Katılımcıların millet bahçesinden genel memnuniyetlerine bakıldığında; millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli buldukları, ulaşılabilirlik ve sosyalleşme olanaklarından memnun oldukları ve alanı güvenli buldukları belirlenirken; konfor ve aktivite olanaklarından memnun olmadıkları belirlenmiştir. Bu memnuniyetsizliklerinde millet bahçesinde hem yetişkinler hem de farklı yaş grubunda çocuklar için uygun olabilecek açık-kapalı spor alanları, fitness alanları, yürüyüş yolları, bisiklet yolları, restoran, gölet vb. aktivite alanlarının olmaması etkili olmuştur. Bu nedenle millet bahçesinde bulunan rekreasyon faaliyetlerinin sayısı ve çeşidi artırılmalıdır.

Katılımcılardan kadınlar, evli olanlar, çocuk sayısı fazla olanlar, Düzce merkezde yaşayanlar ve uzun süredir Düzce'de yaşayanlar millet bahçesini gerçekleştirmek istedikleri kullanımlar için yeterli bulurken; yaşları 16-25 arası olanlar, eğitim düzeyi düşük olanlar ve öğrenciler yetersiz bulmaktadır. Katılımcılardan erkeklerin millet bahçesini daha güvenli buldukları, yaşları 16-25 arası olanların millet bahçesinin sunduğu aktivite olanaklarından ve eğitim düzeyi yüksek olanların sunduğu konfor olanaklarından memnun kalmadıkları belirlenmiştir. Bunda ise genel olarak millet bahçesinde oturma elemanlarının kullanışsız olması, üstü kapalı oturma mekânlarının olmaması hatta oturma elemanlarının yolların üstünde konumlanıp birçoğunun sırt kısmının olmaması, aydınlatmanın yetersiz olması, alanın geçiş mekânı gibi olmasından kaynaklı olarak gürültülü, kalabalık olması ve alanın giriş çıkışının belli olmamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle insanların oturmak, dinlenmek ve gözlem yapmak amacı ile uzun ve kısa süreli kullandıkları oturma elemanları gerek yerleştiği konum gerekse malzeme ve ergonomik açıdan kullanışlı hale getirilmelidir. Alanda katılımcıları özellikle kış aylarında yağmurdan yaz aylarında ise güneşten koruyacak şekilde korunaklı oturma alanlarına yer verilmelidir. Ayrıca gölge yapacak geniş taç yapısını sahip bitkilere yer verilerek yaz aylarında parkı kullanan katılımcılar için konfor sağlanmalıdır. Yine alanda iyi planlanmış aydınlatma elemanlarına

yer verilerek alanın gece kullanımına da olanak sağlanmalıdır. Çünkü alanda yapılan aydınlatmaların daha çok estetik ön plana alınarak tasarlandığı görülmekte olup güvenlik açısından da ele alınması gerekmektedir.

Katılımcılar millet bahçesindeki çim alanları, bitkisel elemanları ve su elemanlarını yetersiz buldukları olanakların başında göstermektedir. Çim ve bitkisel elemanların yetersiz bulunmasının nedeni çalışma alanının millet bahçesine dönüştürülmeden önce İnönü Parkı ve Avni Akyol Parkı olarak hizmet verirken daha çok çim alan ve yeşil alanlara sahip olmasının ekili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle millet bahçesinde bitkilendirme çalışmalarına gidilmeli, bitki türleri tercih edilirken renk, doku gibi özellikleri olan bitkiler seçilerek millet bahçesinin görsel manzarası ve kalitesi arttırılmalıdır.

Katılımcıların yarısından fazlası millet bahçesinin şimdiki halini eski halinden çok daha fazla beğenmektedir. Evli olan ve Düzce merkezde yaşayan katılımcıların millet bahçesinin şimdiki halini beğendikleri belirlenmiştir. Katılımcıların millet bahçesinde beğenmedikleri unsurların başında yeşil alanların ve aktivite çeşitliliğinin az olması ve geçiş mekânı gibi olması gelmektedir. Erkeklerin millet bahçesindeki kalabalıktan ve gürültüden rahatsız oldukları belirlenmiştir. Bunun nedenin ise alanın revize edilirken çevresinde bulunan yapı, yol, iş merkezleri, kafe, restoran vb. kullanımlarla ilişkisi kesilmeyip buralardan kaynaklanan trafik gürültüsü, müzik gürültüsü, insan yoğunluğunun etkisi altında kalması ve doğal bir ortam oluşturulmamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu nedenle millet bahçesinin katılımcılar tarafından yetersiz bulunan yeşil alanları tekrar ele alınmalı; bitkilendirme çalışmalarında uygun bitki seçimi ve tasarımı yapılarak hem Düzce kentinin ekolojisine katkı sağlanırken hem de millet bahçesinin daha doğal ortama dönüştürülmesi sağlanabilir.

Katılımcıların millet bahçesinin kullanımının artırılması ile ilgili önerilerinin sorulduğu açık uçlu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; çoğunlukla alanda gölge yaratacak ağaçların, çim alanların, yeşil alanların ve aktivite çeşitliliğinin arttırılmasını istedikleri görülmektedir. Ayrıca alana restoran gibi yeme içme alanları, çardak gibi oturma alanları ve spor aletlerinin eklenmesini, mevcuttaki oturma birimlerinin ergonomik açıdan rahat olduğunu ve üstlerinde yağışa karşı korunak ve gölgeleme elemanlarının olmadığını belirtmişlerdir. Kimi katılımcılar ulaşımda sorun yaşadıklarını, otopark sıkıntısı çektiklerini, tuvalet sayısının ve aydınlatmanın az olduğunu, gece kullanımında alanın karanlık olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar alanın çok kalabalık ve gürültülü oluşundan rahatsız olduklarını ve alanın geçiş mekânı gibi olmasından hoşnut olmadıklarını belirterek alana yürüyüş ve bisiklet yollarının eklenmesini istemektedirler.

Bunların yanında millet bahçesi şehrin merkezinde kolaylıkla ulaşılabilecek bir mevkide yer alması, törenler, festivaller, konserler, resim sergileri, ramazan etkinlikleri, film gösterileri gibi çeşitli sanatsal, sosyal, kültürel etkinliklerin düzenlendiği mekân olması, doğal bir afette toplanma merkezi olabilecek mevki ve büyüklükte olması, şehrin merkezinde insanların nefes alabileceği bir ortam olması gibi olumlu özellikleri de taşımaktadır.

Sonuç olarak; kentlerin yapısal bütünlüğü içerisinde millet bahçesi tasarımlarının insanların sosyalleşebilmeleri, doğa içerisinde vakit geçirebilmeleri, aktif ve pasif rekreasyonel etkinlikleri gerçekleştirebilmeleri için uygun ortam sunmaları gerekmektedir. Millet bahçelerinin her yaş grubuna ve kitleye hitap edebilecek nitelikte, kentlerin fiziksel, sosyal ve kültürel özelliklerinin yansıtıldığı, kentsel yaşam kalitesinin artırılması için korum-kullanma dengesi içerisinde sürdürülebilir, kendi kendine yeten kaynakların kullanıldığı, kent ekosistem ile uyumlu, ekolojik, ekonomik, estetik, doğa dostu planlama ve tasarım yaklaşımı ile yapılması gerekmektedir. Bunun için bu millet bahçeleri planlanırken alt ve üst ölçekli planlar arasındaki uyum, alanın çevresindeki mevcut kullanımlarla ilişkileri, yerel kimlik değerleri göz önüne alınmalı, sürdürülebilir evrensel tasarım ilkeleri benimsenerek projelerin ekonomik, sosyal, tasarım ve yasal açısından oluşturacağı etkiler bütüncül olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda peyzaj mimarlığı planlama ve tasarım kriterleri ışığında millet bahçelerinin tasarımının gerçekleştirilmesi; planlama ve tasarım aşamalarında halkın eğilim ve beklentilerinin dikkate alınması bu alanları daha kullanışlı hale getirecektir. Böylece millet bahçeleri kent ve kentli ile bütünleşerek, kent kimliğini ortaya koyacak ve sürdürülebilir olacaktır.

Teşekkür

Saha çalışmalarının yürütülmesi sırasında desteklerini aldığım Fatma Ateşel, Esra Ersoy ve Sümeyye Türkmen'e teşekkür ederim.

Kaynaklar

- Altıntaş, G., ve Serdaroğlu Sağ, N. (2023). Eski stadyum alanından yeni millet bahçesine: Eskişehir kent merkezinde bir dönüşüm örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 12(26), 12-36.
- Anonim, (2024a). <https://www.lafsozluk.com/2009/02/akcakoca-nerededir-nereye-baglidir.html>. Erişim tarihi: 18.10.2024
- Anonim, (2024b). <https://earth.google.com/web/search/düzce+anıtpark+meydanı>. Erişim tarihi: 18.10.2024
- Anonim, (2022). https://www.nufusu.com/ilce/merkez_duzce-nufusu. Erişim tarihi: 18.04.2022.
- Çelik, F. (2018). Geç Osmanlı Dönemi kentsel mekanda batılılaşma etkileri: Konya Millet Bahçesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 44, 331-350.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Millet Bahçeleri Rehberi, (2020). Erişim adresi: <https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/eduardosya/milletbahcesirehber.pdf>, Erişim tarihi:01.10.2024.
- Erdönmez, E. M. (2005). 'Açık kamusal kent mekânlarının toplumsal ilişkileri yapılandırmadaki rolü, Büyükdere - Levent - Maslak aksı', Yayımlanmış Doktora Tezi Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erdönmez, E., & Çelik, F. (2016). KENTSEL mekânda kamusal alan ilişkileri. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi* (14), 145-163.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*, Ankara: Asil Basın Yayın Dağıtım.
- Karaşah, B., ve Aşık, S. (2021). Sosyal etkileşim ortamı olan kent parklarında kullanıcı tercihlerinin belirlenmesi: Artvin-Hopa örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 22(2), 183-191.
- Küçükyaşıcı, U., Oskay, B., Töre, E., Gökşin, Z. A., Erkan Yazıcı, Y., Iavarone, A. H., ve Şen, Ş. (2022). Bahçelievler Millet Bahçesi katılımcı tasarım uygulamasında bir aktör olarak üniversite: Katılım merdiveni üzerinden bir değerlendirme. *Planning*, 32(2), 312-328.
- Köksaldı, E., ve Asilsoy B. (2020). Kent parklarında kullanıcı algısı: Lefkoşa Çağlayan Parkı. *Journal of Near Architecture* 3(2), 1-23.
- Memlük, Y. (2017). Osmanlı Modernleşmesi ile Ortaya Çıkan Bir Kentsel Mekân Olarak Millet Bahçeleri, Erişim adresi: [http://www.skb.gov.tr/osmanli-modernlesmesi-ile-](http://www.skb.gov.tr/osmanli-modernlesmesi-ile)

ortaya-cikanbir-kentsel-mekan-olarak-millet-bahceleri-s25212k/ Erişim tarihi: 20.10.2024.

- Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*, Kaan Kitabevi.
- Rüştü, C. (2001). *Türk çiçek ve ziraat kültürü üzerine - Cevat Rüştü'den bir güldeste*. (N. H. Polat, Dü.) İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Sağlık, A., Kelkit, A., Temiz, M., Sağlık E., ve Bayram, M. İ. (2019). Millet bahçesi kavramı: Kahramanmaraş İli örneği, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Kış Sayı Ek-1 Özel Sayı*, 11-30.
- Sarıkaya, M. (2007). 'Göksu Parkı'nın (Eryaman- Ankara) mevcut kullanımını ve kullanıcı beklentilerinin irdelenmesi', Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tanyeli, U. (2005), *Kamusal mekân-özel mekan: Türkiye'de bir kavram çiftinin icadı*, Genişleyen Dünyada Sanat, Kent ve Siyaset: 9. Uluslararası İstanbul Bienali, 199-20, İstanbul.
- TUİK, (2022). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-SonucLari-2022-49685>. Erişim tarihi:18.04.2022
- Uzun, S., Müderrisoğlu, H., ve Akıncı Kesim, G. (2005). Kentsel alanlardaki parklarda kullanıcı memnuniyeti: Düzce İnönü Parkı örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ormancılık Dergisi, 1(2)*, 111- 124.
- Uzun, S., ve Müderrisoğlu, H. (2007). Kırsal ve kentsel alanlardaki parklarda kullanıcı memnuniyeti; Gölcük Orman İçi Dinlenme Alanı ve İnönü Parkı örneği. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi, 3(2)*, 84-101.
- Uzun, S., Ve Pehlivan, G. (2018). *Kent meydanı kullanım işlevlerinin Düzce Anıtpark Meydanı örneğinde irdelenmesi*. Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu: Değişim/Dönüşüm/Özgünlük, 53-61, Eskişehir.
- Yamane, T. (2010). *Temel örnekleme yöntemleri*. (A. Esin, C. Aydın, M. A. Bakır, E. Gürbüzsel, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Yılmaz, R. (2023). 'Millet bahçelerinde yer deneyimi ve yer kalitesi kavramlarının yeniden ziyaret etme eğilimine etkisi', Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Zülkadiroğlu, D. (2022). Millet bahçelerinde alan niteliklerinin kullanıcı açısından incelenmesi: Kahramanmaraş 15 Temmuz Millet Bahçesi örneği. *ArtGRID - Journal of Architecture Engineering and Fine Arts, 4(1)*, 41-56.